

NWSA-Vocational Sciences
ISSN: 1306-3111/1308-7355
NWSA ID: 2014.9.3.2C0049

Status : Original Study
Received: September 2013
Accepted: July 2014

E-Journal of New World Sciences Academy

Esra Varol

Nilay Ertürk

Duygu Özgül Dursun

Anadolu University, Eskişehir-Turkey

evarol@anadolu.edu.tr; nilaye@anadolu.edu.tr; dozgul@anadolu.edu.tr

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2014.9.3.2C0049>

MODA TASARIMI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DÜŞÜNME STİLLERİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET

Bu araştırma moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stillerinin ve öğrenim düzeyi değişkeni ile bu stiller arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile hazırlanmıştır. Araştırma örneklemini, Anadolu Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü'nde öğrenim gören ve her öğrenim düzeyinden 129 öğrenci oluşturmaktadır. Düşünme stillerinin belirlenmesinde, Sternberg'in "Zihinsel Özyönetim Kuramı'na (Mental Self-Government Theory)" dayalı olarak önerilen "düşünme stilleri ölçeğinin (thinking style scale)", dil eşdeğerliği, güvenilirlik ve geçerlilik sınaması yapılmış Türkçe uyarlaması kullanılmıştır. Moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stili için özerk düşünme stili olduğu araştırmada ulaşılan sonuçlardan biridir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Moda Tasarımı, Düşünme Stilleri, Zihinsel Özyönetim Kuramı, Moda

AN INVESTIGATION OF THE FASHION DESIGN DEPARTMENT STUDENTS' THINKING STYLES

ABSTRACT

The study is prepared to determine the relation between the thinking styles of the students of the fashion design department and education level variables. The sample of the study consists of students in Fashion Design Department of the Architecture and Design Faculty of Anadolu University and there are 129 students from each education levels. For the determination of the thinking styles, Turkish version which is tested in terms of language equivalence, reliability and validity, of the "thinking style scale" based on Mental Self-Government Theory of Sternberg is employed. One of the results of the study is that the thinking style of the students of fashion design department is legislative thinking style.

Keywords: Design, Fashion Design, Thinking Styles, Mental Self Government Theory, Fashion

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Öğrencilerin öğrenme davranışları pek çok faktörden etkilenmektedir. Bireyler arasında bu faktörlerden etkilenme ve öğrenme davranışını gösterme sıklığı açısından farklılıklar bulunmaktadır. Bir başka deyişle, her birey için geçerli olduğu gibi her öğrenci, farklı yollarla düşünmekte ve öğrenmektedir. Öğrenciler gerek günlük yaşamlarını sürdürürken gerekse öğrenme sürecinde istedik davranışlar edinmeye çalışırken bazı eğilimler göstermekte ve çeşitli yollar tercih etmektedir. Zihnin kullanımındaki bu tercihsel farklılıklar, farklı stilleri oluşturmaktadır. "Anlatma, anlayış, oluş, değiş ya da yapış biçimi" olarak tanımlanan stil, bir başka tanıma göre "bir şeyleri yapma ya da düşünmede tercih edilen yoldur". Stil, bir yetenek olmasa da sahip olunan yeteneklerin kullanımındaki tercihtir. Ayrıca, yeteneklerden daha çok eğilimleri ifade etmektedir (www.tdk.gov.tr; Sternberg, 1990:366; Sternberg, 1997'den aktaran: Sternberg ve Zhang, 2001:198; Sünbül, 2004:26; Buluş, 2005:3).

Düşünme stilleri, bireylerin karşılaştıkları çeşitli olgu, olay, problem, durum ve değişkenlere karşı zihinsel süreçler sonucunda sergiledikleri yaklaşım, eğilim ve yaptıkları tercihlerdir (Sünbül, 2004:26). Zihinsel Özyönetim olarak da bilinen Sternberg'in Düşünme Stilleri Kuramı, düşünme stilleri üzerine en yeni ve etkili kuramlardan birisidir (Zhang ve Sternberg, 2005'ten aktaran: Xie vd., 2013:268).

Sternberg'e ait "Zihinsel Özyönetim Kuramı'nın" temeli, kişilerin günlük faaliyetlerini yöneten ya da yönetmek için bir şekilde ihtiyaç duyduğu düşüncedir. Bireyler, ihtiyaç duyduklarında kendilerini yönetme stillerini seçerler ve stil seçiminde pek çok farklı yol vardır. Bir başka deyişle stillerin kullanımında bireyler esnekler. Karşılaştıkları durumun gerektirdiklerine kendilerini adapte etmede çeşitli derecelerde başarılı olurlar. Böylece, bir duruma karşı bir tercihte bulunan birey bir başka durum karşısında bir başka tercihte bulunur. Stilleri zamanla ve yaşamın gerektirdikleri ile birlikte değişmektedir. Zihinsel özyönetim için zihnin esnek kullanımı çeşitli düşünme stillerini açıklamaktadır (Sternberg, 1990:367).

Zihinsel Özyönetim Kuramı'nın beş boyutunda on üç düşünme stili yer almaktadır. Bu boyutlar ve düşünme stilleri Zhang (2001a, 2002) ve Sünbül (2004) tarafından şu şekilde açıklanmaktadır (Zhang, 2001a:549; Zhang, 2002:446; Sünbül, 2004:26-27):

- İşlevler Boyutu: Özerk (legislative), kuralcı (executive) ve yargısal (judicial) stillerde düşünenleri içermektedir.
- Biçimler Boyutu: Aşamalı (hierarchical), tekilci (monarchic), eş değerci (oligarchic) ve kuralsız (anarchic) stillerde düşünenleri içermektedir.
- Düzeyler Boyutu: Bütüncül (global) ve ayrıntıcı (local) stillerde düşünenleri içermektedir.
- Kapsamlar Boyutu: İçe dönük (internal) ve dışa dönük (external) stillerde düşünenleri içermektedir.
- Eğilimler Boyutu: Yenilikçi (liberal) ve gelenekçi (conservative) stillerde düşünenleri içermektedir.

On üç düşünme stili ve bu stillere sahip olan bireylerin özellikleri Tablo 1'de açıklanmaktadır.

Tablo 1. On üç düşünme stili ve bu stile sahip bireylerin özellikleri*
(Table 1. Thirteen thinking style and characteristics of individuals own these styles)

Düşünme Stilleri	Özellikler
Özerk	Kendi kurallarını yaratmaktan hoşlanırlar ve yapması gerekenleri kendi yolları ile yaparlar.
Kuralcı	Yaratılmış kuralları izlemeyi ve uygulamayı tercih ederler.
Yargısal	Kuralları değerlendirmekten ve bir şeyleri yargılamaktan hoşlanırlar.
Tekilci	Bir kerede bir şeye odaklanmaktan hoşlanırlar.
Eş değerci	Bir kerede birçok şeyle uğraşmaktan hoşlanırlar.
Aşamalı	Çok yönlü hedeflere öncelik tanımak ve izlemekten hoşlanırlar.
Kuralsız	Problemlere karşı rastgele (tesadüfi) yaklaşımlar sergilemekten hoşlanırlar.
Ayrıntıcı	Detayları dikkat gerektiren konulardan hoşlanırlar.
Bütüncül	Daha genel ve özet düşünmeyi gerektiren problemlerden hoşlanırlar.
İçe dönük	Yalnız ve diğerlerinden bağımsız çalışmaktan hoşlanırlar.
Dışa dönük	Diğerleri ile çalışmaktan ve sosyal etkileşimden hoşlanırlar.
Yenilikçi	Yaratılmış kuralların ardından gitmekten hoşlanırlar.
Gelenekçi	Aşinalıktan hoşlanırlar ve geleneği izlemeyi tercih ederler.

* Dai, D.Y. ve Feldhusen, J.F. (1999). A Validation Study of the Thinking Styles Inventory: Implications for Gifted Education, Roper Review, 21,4, s.302'den uyarlanmıştır.

Literatürde Zihinsel Özyönetim Kuramı'na dayalı olarak geliştirilen ölçme araçları kullanılarak düşünme stillerinin belirlendiği yerli ve yabancı çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmalarda, öğrenci ya da öğretmenlerin düşünme stillerini belirleme ve bu stillerin ölçme araçlarını uyarlama çalışmaları (Dai ve Feldhusen, 1999; Zhang ve Sternberg, 2002; Sünbül, 2004; Fer, 2005; Buluş 2005; Sevinç ve Palut, 2010; Temiz, 2012); öğretimde, öğrenmede düşünme stilleri ve öğrenme ortamları (Zhang, 2001, 2004; Fan, 2012; Xie ve diğerleri, 2013) kişilik özellikleri ile düşünme stillerinin belirlenmesi (Zhang, 2001b, 2002), başarı motivasyonu, eleştirel düşünme ve kaygı ile düşünme stilleri arasındaki ilişki (Fan ve Zhang, 2009; Zhang 2009; Abdi, 2012) gibi konular ele alınmaktadır.

Araştırmalarda düşünme stilleri, yaygın bir şekilde biliş merkezli, kişilik merkezli ve etkinlik merkezli olarak gruplandırılmaktadır. Bu gruplar, kavramsal olarak birbirinden farklı olmakla birlikte ortak yanları bireylerin bilgiyi işleme ve yeteneklerini kullanmada izledikleri yollara odaklanmalarıdır. Sternberg'e ait "Zihinsel Özyönetim Kuramı'na (Mental Self-Government)" dayalı olarak, öğrenme sırasında ve öğrenme sonunda bireyin konu ile ilgili nasıl düşünmeyi tercih ettiğini konu edinen düşünme stilleri, Sternberg ve Wagner tarafından geliştirilmiştir. Bu model, yukarıda belirtilen üç stil grubunu da içeren kapsamlı bir modeldir (Fer, 2005:5)

Bu araştırmada, Sternberg ve Wagner (1992) tarafından geliştirilen düşünme stilleri ölçeğinin, Sünbül (2004) tarafından

gerçekleştirilen Türkçe uyarlaması kullanılarak moda tasarımı öğrencilerinin düşünme stilleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Zihinsel Özyönetim Kuramı, kişilerin öğrenme ve öğretmeyi de içeren farklı aktivitelerinde uyguladıkları düşünme stillerini kapsamaktadır. Bu teori ayrıca, insan zihninin nasıl çalıştığını, toplumda ve günlük hayatta karşılaşılan olgu, olay ve problemlerle başa çıkmada izlenen farklı yolları, yani düşünme stillerini açıklamaya çalışmaktadır (Zhang, 2002:446; Zhang, 2004:1552). Düşünme stilleri bireyin gerçekleştirdiği her etkinliği etkilemektedir. Bu stillere yönelik yeterli ve güçlü bir farkındalık, akademik performansın arttırılması ve eğitim kurumlarının üretkenliğine katkı sağlanması bakımından eğitsel bir gerekliliktir (Buluş, 2005:3-4). Bu doğrultuda, bu araştırmanın temel amacı, moda tasarımı bölümü öğrencilerinin gerek günlük yaşamlarında, gerekse öğrenme-öğretme faaliyetlerindeki düşünme stillerini ve öğrenim düzeyi değişkenine göre öğrencilerin düşünme stillerinde fark olup olmadığını belirlemektir. Literatür incelemesinde konu ile ilgili pek çok çalışmaya ulaşılmış ancak, daha önce moda tasarımı alanında yapılan benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile moda tasarımı alanında mevcut bir eksiliğin giderilmesine yardımcı olunacağı, öğrenme ve öğretme faaliyetleri ile akademik başarının yükseltilmesinde moda tasarımı eğitimine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırmanın modeli tarama modellerinden ilişkisel tarama modelidir. "Tarama modelleri, geçmişte veya halen varolan bir durumu var olduğu şekli ile belirlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/ve ya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir" (Karasar, 1991:77-81). Örneğin, eğitim düzeyi ile düşünme stilleri gibi. Araştırma örneklemini ve veri toplama araçlarına yönelik bilgiler ayrıntıları ile ilgili başlıklar altında aşağıda açıklanmaktadır.

3.1. Örneklem (Participants)

Bu araştırmanın örneklemini, Anadolu Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü'nde öğrenimini sürdüren ve her öğrenim düzeyinden toplam 129 öğrenci oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan öğrencilerin yaşları, en az 18, en çok 28 yaşlar arasında değişmektedir. Öğrenim düzeylerine göre öğrenci sayıları Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Örneklemin öğrenim düzeyi
(Table 2. Education level of participants)

Öğrenim Düzeyi	f	%
1.sınıf	47	36,4
2.sınıf	33	25,6
3.sınıf	25	19,4
4.sınıf	24	18,6
Toplam	129	100,0

3.2. Veri Toplama Araçları (Data Collecting Tools)

Araştırma, 2013-2014 öğretim yılı bahar yarıyılında, Anadolu Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü'nde yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, öğrencilerin

cinsiyet, yaş ve öğrenim düzeyini ölçek üzerine yazmaları istenmiş bununla birlikte Sternberg'in "Zihinsel Özyönetim (mental self-government)" kuramına dayalı olarak Sternberg ve Wagner'in (1992) önerdiği "Düşünme Stilleri Ölçeği'nin (thinking style scale)" Sünbül (2004) tarafından dil eşdeğerliği, güvenilirlik ve geçerlilik sınaması yapılmış uyarlaması kullanılmıştır. Düşünme stilleri ölçeğinde, beş boyut altında, 13 düşünme stili yer almaktadır. Bu düşünme stillerini belirleyen ve ölçeğin orijinalinde bulunan 104 madde, uyarlamayı yapan araştırmacının güvenilirlik ve geçerlilik konusundaki istatistiksel çalışmaları sonucunda 94 maddeye indirilmiştir. Olumlu ifadeler içeren ölçek maddeleri likert tipinde, her zaman: 5, sık sık: 4, bazen: 3, nadiren: 2 ve hiçbir zaman: 1 şeklinde puanlanmıştır. Puan aralıkları, her zaman: 5,00-4,20, sık sık: 4,19-3,40, bazen: 3,39-2,60, nadiren: 2,59-1,80 ve hiçbir zaman: 1,79-1,00 şeklindedir.

3.2. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin güvenilirlik analizlerinde Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, düşünme stillerinin belirlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri, öğrenim düzeylerine göre düşünme stillerinin farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesinde varyans analizi, farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ise çoklu karşılaştırma (post-hoc) yapılmıştır.

Moda Tasarımı Bölümün'de yapılan bu araştırma sonucunda ölçeğin tüm maddelere göre Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ,93'tür. Bununla birlikte 13 boyuta yönelik Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları ise özerk düşünme: ,76, kuralcı düşünme: ,77, yargısal düşünme: ,84, tekilci düşünme: ,56, aşamalı düşünme: ,74, eş değerci düşünme: ,69, kuralsız düşünme: ,70, bütüncül düşünme: ,79, ayrıntıcı düşünme: ,74, içe dönük: ,87, dışa dönük: ,85, yenilikçi düşünme: ,79, gelenekçi düşünme: ,87'dir. İstatistiksel anlamda ,60 ile ,70 düzeyindeki güvenilirlik katsayılarının yeterli olduğu ileri sürülmektedir (Cronbach, 1990'dan aktaran: Sünbül, 2004:34). Bu doğrultuda, araştırma verilerinin güvenilirliğinin yeterli olduğu söylenebilir. Sadece tekilci düşünme stiline güvenilirlik katsayısının, 56 olduğu görülmektedir. Ancak, 60'a yakın bir değer olduğu için araştırmaya dahil edilmesinde bir sakınca görülmemiştir. Araştırma verilerinin istatistiksel analizleri SPSS 11.5 paket programında yapılmış, elde edilen bulgular ilgili tablolarda sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stilleri ve öğrenim düzeyi ile stiller arasındaki ilişkiye yönelik bulgular ilgili tablolarda ayrıntıları ile sunulmaktadır.

Tablo 3. Moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stilleri
(Table 3. Thinking styles of students of fashion design department)

Düşünme Stilleri	Sınıf	n	$\bar{X}$	s
Özerk Düşünme	1	47	36,383	2,886
	2	33	35,636	4,099
	3	25	35,040	5,004
	4	24	35,708	3,532
	Genel	129	35,806	3,792
Kuralcı Düşünme	1	47	31,298	4,601
	2	33	31,576	5,303
	3	25	32,280	3,506
	4	24	32,542	4,587
	Genel	129	31,791	4,580
Yargısal Düşünme	1	47	31,872	5,186
	2	33	31,091	5,222
	3	25	30,680	5,735
	4	24	30,292	5,583
	Genel	129	31,147	5,350
Tekilci Düşünme	1	47	26,340	3,880
	2	33	27,515	3,906
	3	25	26,400	2,769
	4	24	26,167	4,743
	Genel	129	26,620	3,871
Aşamalı Düşünme	1	47	29,489	4,016
	2	33	28,636	3,552
	3	25	27,720	3,691
	4	24	28,500	4,625
	Genel	129	28,744	3,971
Eş Değerci Düşünme	1	47	26,298	4,433
	2	33	25,939	4,575
	3	25	24,880	3,833
	4	24	25,125	4,703
	Genel	129	25,713	4,400
Kuralsız Düşünme	1	47	24,234	5,333
	2	33	24,939	4,802
	3	25	22,240	4,961
	4	24	22,833	3,435
	Genel	129	23,767	4,876
Bütüncül Düşünme	1	47	24,106	4,940
	2	33	24,333	5,182
	3	25	24,160	3,682
	4	24	24,125	7,219
	Genel	129	24,178	5,234
Ayrıntıcı Düşünme	1	47	26,723	3,944
	2	33	27,727	3,573
	3	25	25,040	4,605
	4	24	25,042	5,188
	Genel	129	26,341	4,335
İçe Dönük Düşünme	1	47	25,830	6,394
	2	33	25,576	5,172
	3	25	26,400	4,330
	4	24	25,417	6,107
	Genel	129	25,798	5,631
Dışa Dönük Düşünme	1	47	27,532	4,991
	2	33	26,576	4,684
	3	25	25,480	5,539
	4	24	27,208	4,253
	Genel	129	26,829	4,901
Yenilikçi Düşünme	1	47	30,106	4,239
	2	33	29,606	4,458
	3	25	29,200	3,488
	4	24	30,750	2,923
	Genel	129	29,922	3,938
Gelenekçi Düşünme	1	47	21,319	6,094
	2	33	20,303	7,095
	3	25	21,040	5,135
	4	24	19,625	7,045
	Genel	129	20,690	6,342

Tablo 3'te yer alan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde, moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stilinin özerk düşünme stili olduğu ($\bar{X}$ 35,806) görülmektedir. Bu düşünme stilini sırası ile kuralcı düşünme stili ($\bar{X}$ 31,791) ve yargısal düşünme ($\bar{X}$ 31,147) stili takip etmektedir. Özerk düşünme stiline sahip bireyler, gerek günlük yaşamlarında gerekse öğrenme sırasında, yapması gerekenleri kendi kuralları ile yapan, kendi yöntemleri ile üretmeyi, oluşturmayı ve tasarlamayı seven kişilerdir (Sünbül, 2004; Dai ve Feldhusen, 1999:302). Bu doğrultuda, moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stillerine göre kendi kurallarını ve yöntemlerini oluşturmayı, uygulamayı, tasarlamayı ve kendi yollarını izlemeyi seven bireyler olmaya yatkın olduğu söylenebilir. Bu yatkınlığın oluşmasındaki başlıca nedenin, tasarım eğitiminin gereği olarak öğrencilerden her öğrenim düzeyinde gerçekleştirmesi istenen bireysel tasarım projeleri olduğu söylenebilir.

Moda tasarımı öğretmenin en yaygın ve başarılı yolu öğrencilere verilen tasarım projeleridir. Süresi iki ila altı hafta arasında değişebilen bu projeler, öğrencilerin hem araştırma hem de pratik becerilerini birlikte kullanmalarını isteyen çalışma süreçleridir. Bu proje türlerinden birisi olan bireysel proje, sınıfta yer alan tüm öğrencilerin çözmesi gereken bir problem olabileceği gibi belirli becerilerin geliştirilmesinde öğrencinin tek başına yapması beklenen bir görev de olabilir. Bu görevin gerçekleştirilmesinde proje gerekliliklerine öğrencilerin kendi kişisel tarzlarında cevap vermesi beklenir (Jones, 2013:208). Öğrenim düzeylerine göre öğrencilerin düşünme stilleri arasında fark olup olmadığının belirlenmesinde tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) yapılmıştır.

Tablo 4. Düşünme stilleri ve öğrenim düzeyleri ilişkisine yönelik varyans analizi
(Table 4. Variance analysis on the relationship between thinking styles and education level)

Düşünme Stilleri	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	p*
Özerk Düşünme	Gruplar Arası	31,494	3	10,498	0,726	0,539
	Grup İçi	1808,661	125	14,469		
	Toplam	1840,155	128			
Kuralcı Düşünme	Gruplar Arası	32,460	3	10,820	0,510	0,676
	Grup İçi	2652,889	125	21,223		
	Toplam	2685,349	128			
Yargısal Düşünme	Gruplar Arası	47,842	3	15,947	0,551	0,648
	Grup İçi	3616,360	125	28,931		
	Toplam	3664,202	128			
Tekilci Düşünme	Gruplar Arası	36,259	3	12,086	0,803	0,495
	Grup İçi	1882,129	125	15,057		
	Toplam	1918,388	128			
Aşamalı Düşünme	Gruplar Arası	54,137	3	18,046	1,148	0,332
	Grup İçi	1964,421	125	15,715		
	Toplam	2018,558	128			
Eşdeğerci Düşünme	Gruplar Arası	43,414	3	14,471	0,743	0,528
	Grup İçi	2434,974	125	19,480		
	Toplam	2478,388	128			
Kuralsız Düşünme	Gruplar Arası	134,826	3	44,942	1,932	0,128
	Grup İçi	2908,198	125	23,266		
	Toplam	3043,023	128			
Bütüncül Düşünme	Gruplar Arası	1,113	3	0,371	0,013	0,998
	Grup İçi	3505,786	125	28,046		
	Toplam	3506,899	128			
Ayrıntıcı Düşünme	Gruplar Arası	153,124	3	51,041	2,833	0,041*
	Grup İçi	2251,868	125	18,015		
	Toplam	2404,992	128			
İçe Dönük Düşünme	Gruplar Arası	14,227	3	4,742	0,147	0,932
	Grup İçi	4044,532	125	32,356		
	Toplam	4058,760	128			
Dışa dönük Düşünme	Gruplar Arası	74,287	3	24,762	1,032	0,381
	Grup İçi	2999,961	125	24,000		
	Toplam	3074,248	128			
Yenilikçi Düşünme	Gruplar Arası	34,378	3	11,459	0,734	0,533
	Grup İçi	1950,847	125	15,607		
	Toplam	1985,225	128			
Gelenekçi Düşünme	Gruplar Arası	53,829	3	17,943	0,440	0,725
	Grup İçi	5093,767	125	40,750		
	Toplam	5147,597	128			

* p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, varyans analizi (One-Way Anova) sonuçlarına göre, öğrenim düzeylerine için düşünme stilleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. Sadece "Ayrıntıcı düşünme" stilinde istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanmıştır. Belirlenen anlamlı farklılığın hangi öğrenim düzeylerinden kaynaklandığını belirlemek amacı ile ise LSD testi yapılmıştır.

Tablo 5. Düşünme stillerinin öğrenim düzeyi açısından farklılıkları
(Table 5. Differences in thinking styles according to education level)

Düşünme Stilleri	Öğrenim Düzeyi	Öğrenim Düzeyi	Ortalama Fark	p*
Ayrıntıcı Düşünme	1. Sınıf	2.sınıf	-1,004	0,3
		3.sınıf	1,683	0,112
		4.sınıf	1,682	0,117
	2. Sınıf	1.sınıf	1,004	0,3
		3.sınıf	2,68727	0,018*
		4.sınıf	2,68561	0,02*
	3. Sınıf	1.sınıf	-1,683	0,112
		2.sınıf	-2,68727	0,018*
		4.sınıf	-0,002	0,999
	4. Sınıf	1.sınıf	-1,682	0,117
		2.sınıf	-2,68561	0,02*
		3.sınıf	0,002	0,999

* p<0,05

Tablo 5. incelendiğinde, ayrıntıcı düşünme stili açısından, 2. sınıf öğrencileri ile 3. sınıf öğrencileri ve yine 2. sınıf öğrencileri ile 4. sınıf öğrencileri arasında farklılıklar bulunmaktadır.

5. SONUÇ (CONCLUSION)

Bu araştırma moda tasarımı bölümü öğrencilerinin gerek günlük yaşamlarında, gerekse öğrenme-öğretme faaliyetlerindeki düşünme stillerini ve öğrenim düzeyi değişkenine göre düşünme stillerinde fark olup olmadığını belirlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Moda tasarımı bölümü öğrencilerinin düşünme stilleri özerk düşünme stildir. Bu düşünme stiline sahip bireyler olarak öğrencilerin, kendi kurallarını ve yöntemlerini oluşturmayı, uygulamayı, tasarlamayı ve kendi yollarını izlemeyi tercih eden bireyler olduğu söylenebilir. Bu durumun başlıca nedenlerinden birisi, moda tasarımı eğitiminin doğası gereği, öğrencilerden kendi tarzlarını yansıtan ve kendi çözüm yolları ile geliştirdikleri özgün ve yaratıcı çalışmalar yapmalarının beklenmesi olarak düşünülebilir.

Öğrenim düzeyi değişkenine göre düşünme stilleri arasında fark olup olmadığı incelendiğinde, ayrıntıcı düşünme stili açısından, öğrenim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Ayrıntıcı düşünme stili açısından 2. sınıf öğrencileri ile 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Diğer düşünme stilleri açısından ise öğrenim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Abdi, A., (2012). A study on the Relationship of Thinking Styles of Students and Their Critical Thinking Skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 1719-1723.
- Buluş, M., (2005). İlköğretim Bölümü Öğrencilerinin Düşünme Stilleri Profili Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 6 (1), 1-24.
- Cronbach, L.J., (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th Edition). New York: Harper Collings Publishers., Inc.
- Dai, D.Y. and Feldhusen, J.F., (1999). A Validation Study of the Thinking Styles Inventory: Implications for Gifted Education. *Roeper Review*, 21, 4, 302-307.

- Fer, S., (2005). Düşünme Stilleri Envanterinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences Theory & Practise), 5, 2, 433-461.
- Fan, W. and Zhang, L., (2009). Are Achievement Motivation and Thinking Styles Related? A Visit Chinese University Students. Learning and Individual Differences, 19, 299-303.
- Fan, W., (2012). An Experimental Comparison of the Flexibility in the Use of Thinking Styles in Traditional and Hypermedia Learning Environments. Thinking Skills and Creativity, 7, 224-233.
- Jones, S.J., (2013). Moda Tasarımı. (Çeviren: Hüseyin Kılıç). İstanbul: Karadeniz Kitap LTD.ŞTİ.
- Karasar, N., (1991). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Ankara: Sanem Matbaacılık.
- Sevinç, M. ve Palut, B., (2010). Öğretmen Düşünme Stilleri Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, 25 (2), 1-19.
- Sternberg, R.J., (1990). Thinking Styles: Keys to Understanding Student Performance. The Phi Delta Kappa International, 71, 5, 366-371.
- Sternberg, R.J., (1997). Thinking Styles. New York: Cambridge University Press.
- Sternberg, R.J. and Zang, L., (2001). Perspectives on Thinking, Learning and Cognitive Styles. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Sünbül, A.M., (2004). Düşünme Stilleri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. Eğitim ve Bilim Dergisi, 132, 25-42.
- Temiz, E., (2012). An Investigation of The Thinking-Style Profiles of Fine Arts Education Department Students. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 51, 148-151.
- Türk Dil Kurumu, Güncel Sözlük, www.tdk.gov.tr
- Xie, Q., Gao, X., and King R.B., (2013). Thinking Styles in Implicit and Explicit Learning. Learning and Individual Differences, 23, 267-271.
- Zhang, L., (2001a). Approaches and Thinking Styles in Teaching. The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied, 135, 5, 547-561.
- Zhang, L., (2001b). Thinking Styles and Personality Types Revisited. Personality and Individual Differences, 31, 883-894.
- Zhang, L., (2002). Measuring Thinking Styles in Addition to Measuring Personality Traits?. Personality and Individual Differences, 33, 445-458.
- Zhang, L., (2004). Do University Students' Thinking Styles Matter in Their Preferred Teaching Approaches?. Personality and Individual Differences, 37, 1551-1564.
- Zhang, L., (2009). Anxiety and Thinking Styles. Personality and Individual Differences, 47, 347-351.
- Zhang, L. and Sternberg, R.J., (2002). Thinking Styles and Teachers' Characteristics. International Journal of Psychology, 37, 1, 3-12.
- Zhang, L. and Sternberg, R.J., (2005). A Threefold Model of Intellectual Styles. Educational Psychology Review, 17, 1, 1-53.